

LJUDSKI GLAS

GLASILO „KMETSKO DELA“

Izhaja vsako sredo in stane za vse leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrt leta K 10.50, na mesec K 3.50; posamezna številka K 1.—. Inserati po dogovoru.

Vse dopise in kirati in naslavljati na „Ljudski Glas“ in K. D. Z. je frankirati in naslavljati na Ljubljano, poštni predal 168. — Tajništvo K. D. Z. se nahaja v Ljubljani, Kongresni trg št. 9.

Sleparji.

Kar smo napovedovali že pred par tedni v našem listu, to se je zgodilo. Vsi klerikalni listi z hinavskim in sleparskim »Domoliubom« na čelu so začeli na vse grlo kričati proti strašnim davkom, ki jih boče naprtiti klerikalno-liberalna gospoda našemu ljudstvu.

Vsi so iz sebe — hinavci in kričijo, da ne pustijo takega nasilja nad našim ljudstvom. Takih ostudnih sleparij ne doprinaša nobena stranka, kajti kar preklinja ti ljudje pred ljudstvom, to blagoslavljajo v Belgradu.

»Domoliub« če si pošten, povei, da je te grozne davke skuhal našemu ljudstvu — tvoja klerikalna stranka. Ukaz za te davke je podpisal načelnik klerikalne stranke dr. Korošec in on je v prvi vrsti kriv. Povei »Domoliub«, ali moreš utajiti to? Povei, ali je dr. Korošec podpisal, ali ni? Nobenega zavijanja, samo kratek odgovor, da ali ne.

Da, podpisal je, zato je vse tvoje kričanje ostudno sleparstvo, lažniva nepoštenost, kajti tisti poslanci, ki ti obljubljajo doma zlate gradove, te prodajajo v Belgradu.

Ali še ne izprevidiš, ljudstvo, kam te bo pripeljala ta stranka? Ali ti moreš še verovati? Ali še vedno ne veš, da je vse politično klerikalnih listov in agitatoriev kolo sleparstvo.

V boi proti taki umazani stranki. Še dva meseca in pol in dobilo boš priliko, da obračunaš pri volitvah enkrat za vselej s to stranko.

Edini, ki smo prvi nastopili proti tem strašnim davkom, smo bili socialisti. Šele ko smo mi v »Ljudskem glasu« razkrin-

tali to podlo klerikalno tatvino, so iz strahu pred ljudstvom zakričali tudi klerikalci, a samo doma, v Belgradu je pa načelnik klerikalne stranke vključno temu podpisal.

Kdo je torej pošteni in kdo je slepar? Kdo je prijatelj ljudstva.

Odločilni dan.

Škandalozni klerikalno-liberalni parlament v Belgradu je po dolgih mesecih prerekanja, lenobe, zanikrnosti in nezmožnosti vendarle skoval takozvani »volivni red« za konstituantno. Sedaj vemo, kako homo volili. Ta volivni red je postal zakon in tudi volitve za konstituantno kakor se bo imenoval ta prvi parlament, so že razpisane. Vrše se dne 28. novembra tega leta.

Še dva meseca in pol bo vladala v Belgradu ta klerikalno-liberalna gospoda, ki krade že poldrugo leto ljudstvu denar iz žepa. Velikanske plače vlečejo, a vprašamo te, ljudstvo, kaj so storili za te?

Po vseh ljubljanskih, zagrebških in belgrajskih kavarnah je polno teh tvojih »poslancev«, po vseh letoviščih se izprehajajo, velik del se jih ukvarja tudi s plodnosnim verižništvom, kajti poslancem ni težko priti do izvoznice, ti pa trpiš vsled take politike neizmerno. Kaj je storil za tebe doslej ta nezmožni in zanikrni parlament? Kaj so storili, ljudstvo, doslej za te ti nezmožni in zanikrni poslanci? Nič.

O, da! Le pogledite, kako neizmerno so se dvignile cene vseh živilijskih potrebščin zadnje dve leti! Uredili so valuto tako, da so ti odvzeli tri četrtine vsega imetja! Davke so ti navili tako, da

boš moralo povežati čulico in oditi v Ameriko. Agrarna reforma še vedno ni rešena, ker jo ne marajo ne liberalci in ne klerikalci. Raisko življenje žive vojni dobičkarji, verižniki in oderuhi. Še vedno niso vpeljali davka na vojne dobičke, pač so ga pa naprtili tebi, revno ljudstvo.

Ali nai trpi to še dalje?

Prav gotovo ne. Dovolj je takega pogubonosnega gospodarstva in naše potrežljivosti je konec. Proč s takimi poslanci proč s takim parlamentom. V državni zbor morajo močje, ki jim je na srcu blagor ljudstva, ne pa blagor verižnikov. Dne 28. novembra je torej dan obračuna z dosedanjim gospodarstvom. Niti eden dosedanih klerikalnih in liberalnih poslancev ne sme biti več izvoljen.

Dne 28. novembra je dan odločitve. Če hočemo živeti odslej boljšo življenje, proč z dosedanjim gospodarstvom. V parlament morajo, ki čutijo z ljudstvom, ki so iz ljudstva, to je socialne demokrate.

Neverjetno, a resnično.

Škoda bi bilo besed in papirja pisati o silni dragini, ki tare vse sloje. Ni ga na stanu, ki bi silneje občutil draginjo nego je to revno kmetijsko ljudstvo. Tlačeno je bilo med vojno, teptano je sedaj. Da bi moglo vsaj za silo izhajati s pridelki svojega zemljišča, je izključeno, ker je to prenašano. Rednega zaslužka na deželi ni. Tuintam prodaja iz hleva kak rep, iz sviniaka niska. Po nekaterih krajih si zasluži nekaj kronic s prevažanjem lesa. V skrajni sili gre v gozd če ga ima seveda, in prodaja par hol.

LISTEK.

Alb. Lajovic:

Knjige, časopisi in čitanje.

(Dalje.)

Še mnogo boli pa se cenil takozvana gospodarska reportaža, negovana v kavarnah in na borzab delovanje, ki zahteva velikih stikov in dobrih manir: gospodarski stolpci sploh zahtevali radi svoteva kolosalnega vpliva največjo vestnost in točnost. Časnikarji se dobro zavedajo, da se sme gospodarska rubrika najmanj zlorabljati. Nepristranske pa tudi gospodarske vesti niso, kakor hitro služi list gotovim skupinam. Izpušča se, kar ne prija in hvali čez mero, kar je ugodno.

Najbolj je razvita politična reportaža. V glavnih mestih mora vezati vse urade in institucije, ki so tu osredotočeni, mora biti z njimi stalno javno in tajno v stikih.

O tem, kar se dogaja v javnosti, poročajo listi natančno, vrh tega pa prinašajo še popolneše parlamentarne preglede, takozvane reliefe, kjer najdemo dostikrat mnogo več zrelosti in političnega znanja, kakor pa v dolgovoznem govoru poprečnega poslanca, za čigar silaen govor je žurnalist sam nevede zbiral material. Politika reportaža pa ne more živeti ob tem, kar dobi informacijo od uradov od vlade o razmerju do drugih držav, osebnih izpremembah itd. Dobršen kos mora prevzeti nase zasebna pridnost časnikarja, ki si mora najti primernih virov. V državi, ki je bolj demokratična, so taki stiki lažji in jih je tudi več, dasiravno bi bilo popolnoma napačno trditi, da je najbolj demokratična ona država, kjer se sproti meče vse v časopise. Nasprotno v resnici svoboden človek si pomaga sam, če le je kolikar mogoče. Pravilni stiki med javnimi oblastnimi in tiskoni morejo biti le v onih

državah, kjer je prešla demokratična tradicija v meso in kri, in kjer gleda tisk na svoje razmerje do vlade kot na razmerje sodelavca in to tudi tedaj, kadar je v opoziciji, da se ne nusi voditi od fanatičnega strankarstva, da ne uničuje uspehov že naprej na ta način, da nese vse takoj komaj porojeno na ulico.

Politična reportaža se posveča celotnemu političnemu življenju, javnemu mnenju, strankam, shodom, volitvam, celotnemu šumnemu toku, ki stremi po vladi, ali vsaj skuša doseči to, da se izpremeni v vladi akt, predlog ali zakon, ki stremi po novem življenju v narodu. Tudi tukaj igrajo informacije in stiki veliko vlogo. V to delovanje pa posega že nehotoma celotno podajanje sprav in novic, ki pripravljajo čitatelju, ki ga že v naprej, kakor bi rekel, prenapirajo. Tu že popolnoma jasno vidimo, kako služi časnik eni smeri in kako skuša drugo slabiti in pobiti. Tudi se

Človek bi mislil, da dela vse to lahko nemoteno. A zmotil bi se! Tu ti pride vlada na pomoč in prepove predvsem prosto prodajo goveje živine in telet. Kaj to briga, zamore li kmetič rediti čezmerno število živine ali ne. Je li tele sposobno za plemo ali ne. Je hlev dovolj prostoren itd. Ti, kmet, redi, kakor veš in znaš!

Tuintam se pojavita boleznj slinavka in parklievka. Pa ti pride prebrisan živinozdravnik in zaukaže zaporo goveje živine kar za ves okraj. Vsled tega ne sme niti zdrava živina na cesto. Kaj ga briga revno ljudstvo, ki je z voli zaslužilo pri prevažanju lesa toliko, da se je moglo skromno preživljati. Ti, ljudstvo, trpi in molči!

Končno ti pride še gozdarski oddelek za Slovenijo in prepove vsako sekanje lesa v gozdu. Tako! Tu imaš, kmetič! Sedaj na izhaja ti in tvoja družina! Pa še davke plačaj! Vpraša te itak nihče, če sploh moreš.

Gospoda! Nehajte igrati se z ognjem! Pridite raje med to lačno ljudstvo in poslušajte, kaj govori! Pa dobro si zapomnite in premislite!

Mi pa pravimo: Revno ljudstvo! Otresi se vsakih predsodkov in organiziraj se v kmetški delavski zvezi! Tu je tvoja rešitev!

K. D. Z. za naše vojake.

Že parkrat smo v našem listu objavili pisma ubogih slovenskih fantov, ki morajo služiti vojake po Srbiji, Dalmaciji in drugod. Ožigosali smo nečuvence razmere, ki vladajo pri raznih regimentih in pa nečloveško ravnanje z našimi ljudmi.

Načelstvo K. D. Z. je zbralo ves material in ga izročilo našemu socialno demokratičnemu poslanskemu klubu v Beogradu, ki je potem poveril našega poslanca sodruge dr. Koruna, da izpregovori v teh srednjeveških razmerah v parlamentu.

To se je zgodilo dne 2. septembra t. l. v obliki ostre interpelacije, ki jo je vložil sodrug Korun na ministra vojne in mornarice. Interpelacija je v celoti objavil »Napreji« dne 9. sept. t. l. Iz nje vidite, kako se godi slovenskim vojakom pod klerikalno-liberalno vlado.

Dopisi.

St. Ili v Slov. goricah

Naša organizacija ne da spat naše mu župniku Debelaku. Obrekuje in blati nas vseovsod, tudi s prižnice, a mi temu

lažnivemu »božjemu« namestniku odločno povemo, da mu vse njegovo zabavljanje in vse laži ne bodo pomagale nič. Kvečjemu spravile bodo v zapor nlega samega, če ne bo kmalu miroval. Svetujemo ti da pomedeš naipreje pred svojim pragom, zlasti na prenehanje s pisančevanjem, ki ga je začelo duhovništvo uganiati pri nas že v taki meri, da se škandalizira vse ljudstvo. Na vse načine hoče spraviti faimošter zopet pod svojo oblast ljudstvo in jih vabi z vsemi mogočimi obeti in lažmi v svojo organizacijo, a ljudstvo ni več tako neumno, da bi mu še verjelo. Ono ve predobro, da bo našlo svojo pravico in svojo zaslonbo le pri socialistični K. D. Z. Kmalu bodo prišle volitve in tedaj pride tudi obračun.

Spod. Polskava

Liberalne samostojneže hudo jezi, da poče njihova pšenica v naših krajih nič kaj v klasie. V svojem »Kmetiskem listu« se zato radi zaletavajo v naše shode, a mi jim povemo, da prihaja »Kmet. lista« k nam 10 izvodov, »Ljud. glasu« pa nad 50. Nairaie povedo o njihovem potomljenem shodu, ki so ga imeli v aprilu pri nas in ko jim je sodr. Fava dokazal, da so oni prav navadni hlanci liberalnih dohtariev in bank. K. D. Z. je pa edina zastopnica revnega kmetškega ljudstva. Polskavci oklenite se naše K. D. Z.

Iz Rogaca:

Tukaišnja posestnica kamnoseške obrti Marija Plavčak, iz Dobovca pri Rogacu, res misli da lahko s svojimi delavci dela kakor se njej polubi. Dne 29. julija t. l. je ta dobrosrčna gospa zahtevala, da moramo podpisati pogodbo za 10 urno delo, ne da bi nam plačo povišala. Ker pa tega nismo storili nam je takoi delo odpovedala, nas zmerjala, in fige za nami kazala, z besedo: »To imate socialisti«. Lepo so začeli z delavci postopati ker mislilo da sedaj jih smejo kar na cesto zmetati in jim plačati kolikor se tej gospodi polubi. To pa samo zato, ker se čutilo zelo močne, ker so klerikalci na krmilu. Vprašamo ako M. Plavčak in druge ni nič sram da tako postopajo z ubogimi delavci. Oni bi radi, da bi jim še naprej tlako delali, in nim malho polnili in mi na lahko stradamo in voli okoli hodimo. Le tako naprej delajte, boste daleč prišli gospa M. Plavčak. Ne smete pa pozabiti da tudi za vas pride dan plačila, katerega se lahko veselite. Opozorjamo toraj vse kamnoseke in delavce tega obrta da nobeden pri tem podjetju ne sprejme dela dokler se to ne uredi.

Sv. Lovrenc na Pohorju.

Kakor je tukaj vsakemu znano, imamo v Sv. Lovrencu posestnika umetnega

mlina, ki sliši na ime Jakob Kramberger. Ta gospod je imel mlinaria, ki se je pri njem izučil in ga je znal tudi dobro izkoristiti. Leta 1917 je bil dotični mlinar pri njemu 3 tedne na dopustu in mu delal, za zahvalo ga je pa ta gospod moister obdolžil tatvine in mu odtrgal plačo. To se je pozneje še opetovano zgodilo in tudi sicer ravna ta človek silno grdo s svojimi delavci. To ima pri njemu za zahvalo revež, ki je garal zani 10 let. Skrajni čas je da se odpravi tako nečloveško izrabljanje ubogih delavcev.

Zgornja Bela.

Preteklo nedeljo je priredila tukaišnja KDZ shod z veselico. Govorniki sodrug Bernot in Fr. Svetek iz Ljubljane, ter Bedina iz Tržiča so paznim poslušalcem razložili zahteve in program KDZ. Shodu je predsedoval kmet Košir, ki je v zaključnem govoru pozval navzoče k vztrajnemu delu za koristi kmetškega ljudstva. Pevski odsek »Svobode« iz Tržiča je s pesmijo o delu otvoril veselico, ki se je po obilni udeležbi in izvrstni pripravi spremenila v pravi gorenjski tabor. Iz okoliških vasi bližnjih in daljnih so prišle skupine krepkih gorenjskih fantov in brhkih deklet, ter s tem dokazali, da slede duhu novega časa. Kdor pozna slične prireditve meščanskih strank, se je čudil dostojnemu in pristrčnemu poteku zabave. Kmetsko-delavska zveza je lahko ponosna na svoje člane.

V Grahovem in Cerknici.

se je vršil 22. avgusta 1920 ljudski shod KDZ. Na obeh je prav poljudno poročal sodrug Bernot iz Ljubljane. Obisk je bil prav dovoljen. V Cerknici se je ustanovila po shodu krajevna organizacija. Pristopilo je takoi 52 članov. Revno kmetško delavno ljudstvo! Okleni se trdno svoje organizacije, ki ti more edina pomagati in te rešiti!

Šmartno p. Šmarnogoro.

sestaneč odbora in vseli članov, kateri se zanimajo za podružnico KDZ v četrtek dne 23. septembra ob 7 in pol uri zvečer v Tacnu pri Fr. Sirknu: tako vsak drugi četrtek!

Po svetu.

Jadransko vprašanje

so zopet začeli omenjati. Kakor povest o jari kači se že vleče ta stvar na ogromno škodo naše in laške države, a zagrizena laška klerikalna vlada te škode ne vidi. Vse kaže, da Lah nalašč zavlačujejo rešitev tega vprašanja dotlej, da bo izvoljen v Ameriki nov predsednik, ker upajo, da se Wilsonov naslednik ne bo tako upiral laški

pri tem nehote opaža, kako se bo razvijala etika in čut za dostojnost in lepoto — in sploh vse navade javnega življenja pričakovati nam je, kakor kažejo vsi znaki, še vedno padanja in nazadovanja družabnih navad, ki niso pri nas nikdar bile take kot med takozvanimi »gentlemanji«. Tu se pokaže končno največja potreba, da bi čitateli natanko vedeli, koliko odstotkov naš odšteje da bo zadeli približno resnico. Malo mu pomaga seveda že deistvo, da pozna smer, kateri list pripada, da torej že sam vnaprej kritično presodi, kaj bo hvalil, kaj grajal. Če list zamolčuje svoje lastne in svoje stranke slabe strani ter obenem še nasprotnikove vrline in pošteno mišljenje, to še ni tako propadlo, kakor pa če se poslužuje naravnost laži in krivičnega natolčevanja. Laž in krivično navšalno sumničenie mora prete ali sleie vso javnost pokvariti in otopiti, da pra-

vega zla v resnici nič več ne vidi, in mora končno vzeti največjemu poštenjaku vsako veselje in spoštovanje do politike. Uredništva dobe vesti, ki jih nalašč nočejo priobčiti, drugih pa zopet ne smejo, ker je prepovedala stranka, kateri list pripada. V kolikor se tičejo take vesti in sprave posameznih oseb, torej osebne zadeve, se moramo pri tem postaviti proti priobčevanju, če tudi morda obravnavajo nezgode ali celo zločine. Z največjo strogošću na moramo zahtevati, da se ožigosa in obsodi delanja, ki nosijo pečat notorične pokvarjenosti in izpričenosti. Seveda je silno težko postaviti mejo, ki je časopisi ne smejo prestopiti, kadar obravnavajo o politiki takozvano »umazano perilo«. Tu se pa navadno prikaže neko notranje merilo in vodilo, ki prei ali slei nokaže stranki, ki se z veseljem peča z aferami in senzacijami na račun svojih

nasprotnikov, da le-ti ne koristijo nič sami, temveč baš njenemu nasprotniku, zakaj s tem da je odkrila njegove slabe strani, je nehote opozorila tudi na njegove pozitivne vspehe, ki jih javnost potem sama najde in upošteva. Žal prihaja tako spoznanje vedno prepočasi in ne more popraviti, kar je časopisje zaprejšilo. Javnost namreč nikdar ne popusti nasproti časopisju in ga končno obsodi, če priobčuje novice, vesti in drugo šaro brez ozira na javno mnenje, če išče dan na dan nizkih in nepotrebnih afer. Konečno pa so še odločbe javne koristi, o katerih prepoveduje pisati tiskovni zakon, to so vesti strogo vojaškega značaja in položaja začasa voiske in pa razni časnikiški delikti, ki se kaznujejo s konfiskacijo in zasledujejo, če treba, tudi s sodiščeni. V mestu, kjer list izhaja, se napiše samo del lista, večina prihaja od zunaj

požrešnosti. Na drugi strani Lahov stoji seveda vsa kapitalistična ententa. Lahji so v svoji nestrpnosti že tako zaslepljeni, da ne vidijo, da jim grozi vsak dan

revolucija.

Dan za dnem se ponavljajo upori, štrajki, preliava se kri itd. Italija drvi v neizogibni propad. To jasno čuti tudi naše ubogo ljudstvo iz

zasedenega ozemlja,

kjer se vršijo vedno večji boji med socialisti in laškimi plačanci, takozvanimi fašisti. Pretekli teden je divjala tam huda stavka, ki je zahtevala tudi več človeških žrtev. Kmetje ponujajo socialističnemu štrajkujočemu delavstvu podporo od vseh strani.

Rusko-poljska vojna

Je nekoliko zaostala. Poljaki so osvojili že velik del svoje zemlje in obe stranki se pripravljata na mirovna pogajanja, ki se bodo vršila v Rigi.

V Avstriji,

zlasti na Solnograškem je divjala pretekla dni velikanska povodenj, ki je uničila veliko imetja. Tam se pripravljajo sedaj vse stranke na volitve, ki bodo odločevale o usodi te beraške države. Socialisti so seveda za republiko, klerikalci bi pa radi poklicali nazaj Karla Habsburškega.

Gospodarsko delo K. D. Z.

Vsem gospodarskim odborom KDZ.

Nekatere naše podružnice nas vprašujejo, zakaj ne prinašamo več seznama potrebščin, ki jih ima »Sloga« v zalogi za naše gospodarske odbore. Naznaniamo s tem, da bomo te sezname odslej prinašali od časa do časa še. Pozivljemo pa vse gospodarske odbore, da se redno in stalno obračajo sami na naše osrednje tainištvo v Ljubljani z vprašanji. Sestavljajo naj sezname potrebščin za svoje člane in »Sloga« jih jim bo takoj nakazala. Nekateri gospodarski odbori preskrbujejo tako svoje člane stalno z vsemi potrebščinami med tem, ko od nekaterih gospodarskih odborov ni nobenega glasu. Od časa do časa bo poslala »Sloga« tudi sama vsem gospodarskim odborom seznam stvari, ki jih ima v zalogi.

Enako pozivljemo vse gospodarske odbore, da nemudoma javijo našemu osrednjemu tainištvi, katere letošnje priredke bi lahko prodali člani KDZ »Slogi«. Osvobodimo se prekupevalcev.

Osrednje tainištvo KDZ.

Širite naš list!

Časopisi morajo naglo delovati in se poslužujejo, v kolikor dopuščajo finance, brzojavne in telefonske žice. Dokler je bil samo brzojav, je bilo delo težavno in drago. Danes pa, ko se more telefonično govoriti z Beogradom, Dunajem, Prago, se po telefonu narekujejo ali parlamentni govori, notice obvestila, odredbe, in kar je pri tem glavno, telefonična obvestila so točnejša in cenejša kot brzojavke. Telefona se največ poslužujejo vladne agencije, ki dajejo listom direktne in oficijske sprave vladne proklamacije itd. Listi, izhajajoči v mestu, kjer je parlament, črpajo seveda take notice takoj za vozlom in jim ni treba zato plačevati brzojav in telefona za znesek na lahko obrnelo za telegrafsko službo v inozemstvu kar je drugim nokrajinskim listom nemogoče. Naivečje postavke za inozemsko telegrafsko službo imajo angleški časniki, ki so prepletli ves svet s svojimi žicami in svojimi posebnimi poročevalci.

Iz Kmetsko delavske zveze.

Vse krajevne organizacije KDZ, ki se še niso oglasile na poziv v predzadnji številki, opozarjamo ponovno, naj nam pošljejo čimprej zaostalo članarino, in natančen imenik vseh odbornikov in članov.

Št. Rupert, Dolenjsko. — Vsi člani KDZ, ki so zaostali s članarino, naj jo čimprej poravnajo pri sodruhu Francu Jermanu v Straži šte. 35. (Buttolo). — Odbor.

Iz naše države.

Parlament se je zopet sestel in je že v prvih dneh končal razprave o volivnem zakonu. Sedaj pridejo baje na vrsto mirovne pogodbe.

Volitve za državni zbor so torej definitivno določene za dan 28. novembra t. l. in je podpisan že tozadevni ukaz od regenta. Treba bo torej začeti s pripravami, kajti čez 2 meseca in pol bomo vendarle stopili na volišče. Dovolj dolgo so meščanske stranke tiščale ljudsko voljo k tlom, sedaj ne bo šlo več. Bliža se obračun z dosedanjim politikom.

Občinske volitve hočejo liberalci odložiti in se baje ne vrše že 17. oktobra, kakor je že sklenila prejšnja vlada. Izpremeni se tudi še par dolečb volivnega reda, a nič bistvenega, zato se naj naši sodruhi ravnaajo po dosedanjih navodilih. Mi odločno protestiramo proti zavlačevanju.

44.000 volilcev in volilk bo imela Ljubljana, in sicer 28.000 volilcev ter 16.000 volilk. Do začetka vojne ni imelo mesto toliko vsega prebivalstva.

Dva nova dnevnika. Mlada struja liberalne stranke je začela izdajati v Ljubljani dnevnik »Jutro«; v Mariboru pa »Tabor« namesto dosedanjega »Mariborskega Delavca«.

Prebivalstvo naše države šteje 14 milijonov 343.000 duš, in sicer Srbija 4.456.909, Vojvodina 2 milijona, 675.232, Črna gora 435.000, Bosna in Hercegovina 1.898.044, Dalmacija 645.666, Hrvatska in Slavonija 2.621.954, Slovenija 1.610.082. Ako bi imeli vsi te vse Jugoslovane, ki še ječe pod Italijani, štela bi naša kraljevina 16 milijonov.

Trije požari. Dne 2. septembra so začele goriti delavnice za popravo vagonov v Dravljah. Vžgal se je bencin in oženj se je bliskoma razširil po lesenih barakah. Škoda do 40 milijonov. V noči od 5. — 6. t. m. je zgorela v Klečah pri Ježici hiša z gospodarskim poslopjem, istotako v Št. Vidu nad Ljubljano hiša.

Pravico do skrajšane vojaške službe so dobili dijaki ljubljanske obrtne šole.

Slabo za vojake. Vojaki morajo sedaj frankirati vsa pisma, a baje jim je tudi ustavljen tobak po izredni cenl. Ne vidi se nam pametno na ta način zanašati nezadovoljstvo med vojake. Ali bi država ne mogla drugje dobiti nadomestila?

Dopisovalne agenture ali uradi skrbje za telefonične in telegrafične vesti in novice. Le take agenture in uradi so državni kot n. pr. naš ljubljanski dopisni urad, ali na jih vsaj deloma država vzdržuje, da si tako zagotovijo monopol za uradne in druge vesti. Na Nemškem imamo takozvano Wolfiovo agenturo, na Francoskem agenturo Havas, na Angleškem Reuterjev biro, v Ameriki Associated Press. Vsaka izmed teh velikih agentur na si je izbrala prav določen del sveta ali zemljine in tam je potem edina. Tako drži n. pr. Francoska predvsem Južno Ameriko v svojih časnikarskih mrežah, ki so tako trdne, da obvladajo ves gospodarski promet. Vse agenture imajo to skupno lastnost, da jim izročajo njihova vlada avtentične, uradne odredbe in vesti, za katerih resničnost jamči ona sama.

(Konec prih.)

Na naših železnicah še vedno ni pravega reda. Nedavno je šlo več vagonov angleškega blaga iz Ljubljane v Zagreb, a ker čez 5 tednov le ni bilo vozov v Zagreb, jih je šel Anglež iskat od postaje do postaje ter jih res našel na neki slovenski postaji zapeljane na stranski tir. Najlepše pa še pride. Železnica namreč zahteva sedaj od Angleža, naj plača za vsak vagon 35.000 kron stočnine. Tako se ne dela za naš ugled v tujini!

Delavci za južno železnico se začasno ne sprejemajo. Za poznejši sprejem se je treba javiti pri načelniku tiste postaje, kjer žele služiti.

Na Baču pri Knežaku je uničil požar petlin posestnikom vsa poslopja, 5 govedi in 19 prašičev. Škoda je čez dva milijona kron.

Invalidom! Invalidi, kateri potrebujejo po-pravo ali napravo protez, naj se obračajo vedno le pisмено na vodstvo državnih proteznih delavnic za Slovenijo v Ljubljani, nakar se jim vpošlje pozivnica s potnim listom, ki opravičuje kreditirano vožnjo. Vsako prošnjo je po pristojnem županstvu potrditi, da je prosilec res vojni invalid.

Nalezljive bolezni v Sloveniji. Trebušni tifus je razširjen najbolj v celjski okolici: v Trbovljah, Laškem, Mariji Gradcu in pri Sv. Krištofu. Griža, ki izmed vseh nalezljivih bolezni najbolj razsaja v Sloveniji, se širi zlasti v celjski okolici: pri Sv. Krištofu in na Ljubnem, v političnem okraju Kranj: v Trzinu, Mavčičah, Trati in Žirih v ljubljanski okolici: v Mostah, potem v mestih Ljubljana in Maribor. V Horjulu razsaja tifus.

Gospodarske vesti.

Cene mesu v Ljubljani so se nekoliko znižale. Nakupovalna in razpečevalna zadruga mesarjev je začela prodajati goveje meso I. vrste po 18 K, II. vrste po 17 K. Te cene pa še vedno niso v pravem razmerju s cenami za živo živino.

Bajca za obrtnike. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani ima za mizarje več fine bajce. Mizarji naj se oglašijo osebno v uradu na Dunajski cesti št. 22 od 8. do 12. ure.

Droblj po 5, 10 in 25 par, ki se bo koval po odredbi ministra za finance v dunajski tvornici, predstavlja vsoto 30 milijonov dinarjev. Tekom meseca bo tvornica dobavljala vsak teden 10.000 kg novega droblja.

Valuta. Dolar 112 K, avstrijska krona 42 vinarjev, francoski frank 7 K 35 vin., nemška marka 2 K 30 vin., romunski lej 2 K 45 vin., italijanska lira 5 K 20 vin., čehoslovaška krona 1 K 95 vin.

Za izdelovanje sukna v Sloveniji. Posebnemu strokovnjaku je poverjena naloga, da napravi načrt za predilnice sukna v Sloveniji. Proračunano je, da bi bilo okrog 150 predilnih strojev. Nabavna cena bi znašala 58 milijonov kron, potrebne sirovine bi stale 120 milijonov in obratni stroški 60 milijonov kron. Tvornice bi se seštele v Medvodah. Sirovin, ki jih sedaj za nizko ceno izvažamo v inozemstvo, imamo v Jugoslaviji dovolj. Če računamo, da 13 milijonov prebivalcev naše države potrebuje vsako leto najmanj 40 milijonov metrov tkanega blaga, katerega meter stane povprečno 200 kron, potem damo vsako leto za 70 milijard kron tujcu samo za obleko. Zakaj bi ne ostale te milijarde doma?

Vinska letina. Letošnja vinska letina obeta mnogo pridelka. Znano pa je, da imajo naši kmetje še mnogo vina iz leta 1918. in 1919. ter ne vedo kam z njim. Pridelak bo najbrž tolik, da je pričakovati takega padca cen pri vinu, da viničarji ne bodo pokrili niti lastnih stroškov. Vrh vsega tega pride v poštev še pomanjkanje vnske posode, katere nabava je združena z ogromnimi stroški. Naša država ne porabi vsega vina. Od dosedanjega kupca gornje in spodnje Avstrije smo pa po ustanovitvi lastne države ločeni, oziroma navezani na izvozna dovoljenja. Kljub veliki priljubljenosti našega vina v nemški Avstriji ne moremo istega izvažati, ker nas ovira tako visoka izvozna carina, še višja prevozna tarifa po železnici in konkurenca Madžarske, ki oddaja svoje vino veliko ceneje. Edina rešitev gospodar-

skega propada marsikaterega vinorejca je takojšnje in izdatno znižanje izvozne carine in prevoza po železnici.

6000 vagonov češpelj so letos pridelali v Srbiji. 3000 vagonov posuše, iz ostalega napravijo žganje in mezge.

Cene žita v Banatu in Slavoniji so bile krog 1. septembra sledeče: koruza K 330—340, pšenica K 740—760, ječmen K 550—580, oves K 240 do K 260, moka št. 0 K 1250.

Živalski sejmi. Vsled ministrskega dovoljenja se bodo vršili v Mariboru vsak mesec goveji in konjski sejmi, in sicer vsak drugi in četrti torek v mesecu. Svinjski sejmi bodo vsak petek.

☞ Za ženske. ☞

Grinte in izpahki na glavi. Kuhaj žlico zrške detelje na 1 litru vode in st s tem izpiraj vsak dan glavo: oteri in posuši glavo in namaži grinte z žaiblievim mazilom. To je koštrunova mast, na kateri le prevrel žaibeli: tei masti se primeša malo liliinega ali rožnega olja, da je boli mehka. — Ker pridejo grinte od nezdravih sokov v krvi, je treba niti tudi čaj ovsene slame in se kopati v izkuhi ovsene slame. Za čaj prevri pest ovsene slame na ¼ l kropa in osladi z žlico medu. Ogibati se je slanosti, popranih tedi in alkohola mesa.

Lasie blede. Kuhaj kopinino, malinovo in žaiblievo listje in si s tem izpiraj lase: potem jih namaži z mazilom starega sala in smrekovih vršičev. Naredi se tako: Staro, neslano salo razreži, nareži ravno toliko mladih smrekovih vršičev in kuhaj, dokler se salo ne stopi. Potem iztisni mast in ji primešaj par kapelj peruvanskega balzama.

Lasie izpadajo. Dve žlici stolčene šiške namoči na ¼ l dobrega tropinovca in primešaj eno osmino pušpanovega olja in eno osmino kuhane vode. Pred uporabo stresi vselej. Zjutraj ali zvečer namoči gobico ali konec prstov v tekočino in rahlo tari kožo na glavi, da se namoči lasne koreninice.

Kri se ustavi. Stolci breskova jedrca v prah in zmešaj z beljakom: ta obliž se strdi in kri hitro ustavi.

☞ Drobiž. ☞

Usoda vojnih ujetnikov v Rusiji. Nansen, ki je obiskal tabore vojnih ujetnikov v Rusiji, je poročal, da je od 200.000 vojnih ujetnikov 150.000 mrtvih ali so jih pa prodali za sužnje buharskemu emirju.

Žganje so pričeli kuhati v 11. stoletju. Dobilo se je prvotno le v lekarnah, kjer so ga hranili med strupi. Šele 300 let je, odkar ga ljudje uživajo kot pijačo. V žganju je 20 do 40%, v konjaku 45 do 60%, v rumu 50 do 70% alkohola.

Zveza kovinarjev na Češkoslovaškem je izdala poročilo za l. 1919. Ustanovljena l. 1892, je imela 31. dec. 1919 123.602 člana in 30. junija 1920 150.000 članov. Dohodki so znašali l. 1918. 1.050.172,66 čk., izdatki 636.742,77 čk.; v letu 1919 pa dohodki 4.258.525,51 čk., izdatki 2.129.602,85 čk. Gotovina je znašala leta 1918 693.060,75 čk., l. 1919 pa 2.821.983,41 čk.; nasprotno imetje v letu 1918 1.076.063,23 čk., v l. 1919 pa 3.159.693,72 čk. — Organizacija je razredna in bojna. Nešteto mezdnihih bojev je že bojevala in izbojevala. — Zadnji njen uspeh je zagotovitev dopustov za delavstvo; ti so določeni s kolektivno pogodbo na 4, 6 d 10 tednov.

Najlepša Francozinja. Francoski listi pišejo, da je bila ob priliki natečaja, katerega so razpisali francoski grofi, izvoljena gospodična Agnes Sonret s 115.000 glasovi, kot najlepša ženska v Franciji. Dobila je vse velike nagrade, katere so v ta namen odredile francoske modne delavnice.

Uspehi protialkoholnega gibanja v Ameriki. Policijski načelnik v Buffalu poroča, da se je število prijetih pijancev zmanjšalo za 50%. Zaradi pijanosti je bilo aretiranih v prvem četrtletju lanskega leta 2496, v drugem 2967, v tretjem 1866, v četrtm pa 1230 oseb.

Za 12.430 K ponarejenega denarja. Te dni je prišel k nekemu plzenskemu trgovcu potnik trvdke Rosenfeld iz Lipskega ter mu je odštel za sirove kože kar na roko 12.430 čehoslovaških kron. Ko je trgovec prinesel denar v Plzensko banko, je v svoje veliko začudenje zvedel, da so vsi bankovci (med njimi 7 tisočakov) preplepljeni s ponarejenimi kolki. Sleprija zasleduje oblasti, a vprašanje je, če ga bodo dobili v roke, saj je tudi ime lipske trvdke gotovo le izmišljeno.

Čudno maščevanje. Iz Berlina in Hamburga poročajo, da so Nemci jugoslovanske zdravnike, kateri so bili prišli na Nemško, da bi študirali tuberkulozo, pozvali, naj zapuste nemške klinike in tudi Nemčijo. Za vzrok svojega ukrepa navedajo, da Jugoslavija od Nemške zahteva, da mora izročiti osebe, katere so krive svetovne vojne.

LISTNICA TAJNIŠTVA IN UREDNIŠTVA.

Vse reklamacije za »Ljudski glas« so poštnine pr. ošte.

Če kdo torej ne dobi lista, ali pa če ga dobi prepozno, naj se pritoži na upravništvo »Ljudskega glasu« v Ljubljani, poštini predal 168.

Take pritožbe so vse proste poštnine. Pisati je treba na dopisnici, ali pa v odprti kuverti.

Seveda o drugih zadevah pa se ne sme pisati v takem pismu.

Ste preveč občutljivi za mrzli zrak? Vsakovrstne bolečine se takoj pojavljajo? Slabost? Oj kako tu ublažujejo bolečine in utrujajo telo masaže s Fellerjevim pravi Elza-fluidom! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 36 kron.

Potrebovali bi odvajajoče, želodec okrepčujoče sredstvo? Poslužite se je Fellerjevih pravih Elza-kroglic; 6 škatlic 18 kron. Omot in poština posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 358, Hrvatska. F.

Naročajte in širite „LJUDSKI GLAS“!

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema **branične vloge** vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obratni se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadrugnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

COSULICH-LINE = TRST-NEW-YORK =

Odpliv parnikov iz Trsta:

20. septembra	PRESIDENT GRANT
8. oktobra	PRESIDENT WILSON
16. oktobra	BELVEDERE
31. oktobra	ARGENTINA
3. novembra	COLUMBIA

Odhod od Ljubljane 3 dni poprej.

Vozne liste prodaja in prostore za potnike iz Slovenije pripravlja edinole:

SIMON KMETEC, Ljubljana

Kolodvorska ulica 26.

Miši-podgane stenice-šurki

in vsa golazen mora poginiti ako porablja moje najboljše preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 10—, za podgane in miši K 10—; za šurke K 10—, a posebno močna vrsta K 20—; posebno močna tinktura za stenice K 10—; uničevalec molje K 10—; prašek za uši v obleki in perilu K 6— in 10—; proti mravljam K 10—; proti ušem pri perutni in K 10—; prašek proti mrčesom K 6— in 12—, proti ušem pri ljudeh K 5— in 10—; mazilo za uši pri živali K 6— in 10—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 10—; mazilo proti garjam K 10—.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport
M. Jünker, Zagreb 45., Petrinjska ulica 3.

Sodrug!

Vlagajte svoje prihranke v lastno hranilnico!!

Poštni čekovni račun št. 10.532.

Telefon interurban št. 178.

KONSUMNO DRUŠTVO ZA SLOVENIJO

sprejema v svojem **hranilnem oddelku hranilne vloge** in jih obrestuje po čistih 4%.

Večje hranilne vloge (nad tisoč kron), katerih vlagatelji se obvežejo, da dvignejo zneske iz te vloge šele po polletni odpovedni dobi, obrestuje po čistih 4½%. Za varnost hranilnih vlog jamči blagovna zaloga, ki znaša po polletni bilanci okrog 10 milijonov kron, društvena posestva, ki reprezentirajo vrednost nad 2 milijona kron, kakor tudi skladi, rezervni, deležni in dr.

Vloge sprejemajo in izplačujejo

vse podružnice Konsumnega društva za Slovenijo, ki so:

V Spodnji Šiški v Ljubljani; na Glincah pri Ljubljani; v Ljubljani: Bohoričeva ul., Sodna ul., Krakovski nasip; Rožna dolina (obč. Vič); v Trzinu na Gorenjskem; na Savi (obč. Jesenice) na Gorenjskem; na Jesenicah (pri Ferjanu); Koroška Bela-Javornik; Borovnica; Radovljica; Kranjska gora; Mojstrana; Celje; Šoštanj; na Koroškem: Guštanj, Prevalje, Mežica, Črna L., Črna L., Pliberk; Maribor; Litija; Št. Lovrenc na Pohorju; Kamnik; Pragersko; Križe pri Trzinu; Sv. Ana pri Trzinu; Gorje pri Bledu; Štore pri Celju; Fala nad Mariborom; Ruše nad Mariborom; Rogaška Slatina; Radeče-Zidanmost; Poljčane.

Še podrobnejša pojasnila podajajo zaupniki v navedenih podružnicah ali pa osrednja pisarna Konsumnega društva za Slovenijo, ki je v Ljubljani, Spodnja Šiška, Kolodvorska cesta 208.

Pisma naj se pošilja pod naslovom: Ljubljana, poštini predal 13.

Društvo ima na razpolago poštne položnice, s katerimi zamorejo vložniki denarne pošiljke pošiljati tudi naravnost v osrednjo blagajno.